

LIDA DIJKSTRA SCHADUW VAN TOET

Met illustraties van Djenné Fila

LIDA DIJKSTRA
SCHADUW VAN TOET

Met illustraties van Djenné Fila

UITGEVERIJ LUITINGH-SIJTHOFF

De auteur ontving voor het schrijven van dit boek een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Tekst © 2021 Lida Dijkstra
en uitgeverij Luitingh-Sijthoff bv, Amsterdam
Illustraties © 2021 Djenné Fila
Alle rechten voorbehouden
Vormgeving steef liefde

ISBN 978 90 245 9578 5
NUR 284

www.lidadijkstra.nl
www.djenne.com
www.lsamsterdam.nl
www.boekenwereld.com

Uitgeverij Luitingh-Sijthoff vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van dit boek is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Inhoud

DEEL I

- Schrijven is best moeilijk 9
- Wij schaffen de goden af 15
- De stad van leem en goud 23
- Een ongeluk is het best 34
  - Make-updoos van Nefertiti** 36
- Pech 45

DEEL II

- Meisjesregen 50
- Zacht als pap 56
  - Godenwoorden** 59
  - Iets uit niets** 66
- Rampjaar 69
  - De hemelkoe** 72
  - Hoe je een mummie maakt** 79
- Mijn wil is driemaal wet 82
  - De ruzie tussen Seth en Horus I** 86
- Niet alle slangen hebben tanden 89
  - Piramiden** 90
- Kleurenstrepen en zwiepgeluiden 98
  - De ruzie tussen Seth en Horus II** 102
- Dans om de macht 105
  - Hart op de weegschaal** 109
- Drie trouwe adviseurs 114

DEEL III

- Hij die kronen draagt 118
  - De rode, de witte, de blauwe
of de malle** 123
  - De vijf namen van Toet** 125
- Hopla, daar zijn de goden weer 126
- Trouwen met je beste vriend 133
  - Ken je familie** 134
- Nieuw oud adres 139
- De mug 148
  - Het dodenboek** 153
- Een graf vol schatten 155

DEEL IV

- De ring van Eje 172
- Rondzwevende berichten 179
- De zon is een godin 184

- Goden** 191
- Mensen** 195
- Dingen** 197

DEEL I

Schrijven is best moeilijk

‘Niet springen, Anchesenamon.
Prinsessen wandelen of schrijden,
ze springen niet rond als een kikker,’
zei Nefertiti op zachte toon, want
koninginnen schreeuwden niet.
Amany liep verder door de gang,
keek bij de hoek nog eens achterom
– moeder weg? – en huppelde toen verder
naar de schrijfkamer van Sennedjem,
die haar de godenwoorden bijbracht.
Sennedjem zat aan zijn lage tafeltje
toen ze de kamer binnenkwam.
Ze knielde op een biezen mat,
pakte een pen en haar schrijverspalet
en schreef – of was het tekende? –
een woord dat ze vorige week had geleerd
bovenaan op een oefenvel.
Ze doopte de rieten pen weer onder
en ging verder, van rechts naar links.
Al heel veel tekens kon ze lezen,
ook al was ze nog maar zes.
Hoe meer je wist, hoe langer je leefde,
dat voelde ze, hoe klein ze ook was,
dus ze las wat ze kon lezen en
leerde wat ze kon onthouden.
Ze hield de bedienden in het oog,

de harem vrouwen die konkelden,
de priesters die aardig deden,
maar het beslist niet waren.
Ze kende de gangen in het Malkata-paleis
en de doodlopende steegjes in Waset,
de stad aan de overkant van de Nijl.
Ze wist hoe die rivier leven schonk,
omdat hij het land in de zomer
overspoelde met vruchtbaar slib,
maar ook net zo gemakkelijk leven nam
omdat hij nijlpaarden verborg,
de gevaarlijkste dieren van Egypte.

De schrijfkamer was sober ingericht
met matten en houten meubels,
zoveel rustiger dan de ruimtes
van *farao* Amenhotep IV zelf,
waar leeuwen met topazen ogen
je aanloerden vanuit alle hoeken,
waar de pilaren glommen van
een goud-, zilver- of *elektrum*-laag.
Amany tekende een oog en een mand,
een gier, een slang, een man
en een mestkever boven een waterstroom.
Haar pen bleef steken in het vel.
Een spetter petste eraf.
'Kak,' zei Anchesenamón.
'Schrijven is best moeilijk.'

De kwetterstemmen van haar
oudere zussen kwamen dichterbij.
Meritamon en Meketamon
trippelden als vogeltjes naar binnen.
Beiden hadden ze een mandje
aan hun arm. Amany zag de inhoud:

vissenkoppen, kippenpoten, ossenballen,
en erger nog: ze rook het ook.
Ze kneep haar neus dicht
al was dat niet al te prinsesselijk.
‘We gaan de nieuwe krokodil voeren!’
riep Meritamon. ‘In de tempel.
En daarna verwacht vader ons
en de rest van het gezin
in de zaal met de gouden troon.’
Amany klauterde overeind en legde
haar tekens zorgvuldig te drogen. ||
Toen volgde ze haar zussen.
‘Krokodillen kunnen plotseling
uit het water schieten en zijn dan
sneller dan een gazelle!’
riep schrijver Sennedjem
de zusjes waarschuwend na.
Maar ze waren al op weg
naar de Sobek-tempel vlakbij.

Rond het hek waarachter de
heilige krokodil heerste,
verdrong zich een meute mensen
om de nieuwe aanwinst te zien.
De vorige krokodil had zich verslikt
en was gestikt in een ibisbot.
Dus de priesters van Sobek
waren eergisteren de Nijl
op gevaren naar het noorden,
(met een kalf als aas aan hun boot),
en hadden hun netten uitgegooid
tot ze een nieuwe hadden.
Amany had het zelf gezien.
In een kooi met houten spijlen,
zijn bek met bindriet omwikkeld,

